

*Миронова Ю.Ю., к.е.н., доцент,
Сонник Н.С., Снісар Ю.В., студенти групи 301ЕМ
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,
м. Полтава*

ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ПІДПРИЄМСТВ

Внутрішньогосподарський контроль є одним із важливих елементів механізму в управлінні діяльністю господарюючих суб'єктів, оскільки він дозволяє контролювати виконання господарських планів і завдань, а також раціональність використовуваних ресурсів. У зв'язку з цим, актуальності набуває питання впровадження на підприємствах промислового комплексу ефективної та злагодженої організації внутрішньогосподарського контролю з чіткою постановкою завдань, які будуть задовольняти інформаційні потреби управлінців.

У цілому внутрішньогосподарський контроль – це система заходів, здійснюваних всередині підприємства без участі сторонніх суб'єктів та спрямованих на підвищення ефективності діяльності, що досягається шляхом попередження та виявлення фактів відхилень, порушень, зловживань, нераціонального або економічно неефективного використання активів, установлення їх причин і розробки механізму щодо усунення чи виправлення відхилень. Він являє собою систему безупинного спостереження за ефективністю використання майна господарського суб'єкта, законністю і доцільністю господарських операцій і процесів, збереженням грошових коштів і матеріальних цінностей [1].

Питання організації внутрішньогосподарського контролю на промислових підприємствах є основною і найбільш гострою проблемою в їх діяльності, оскільки в сучасних умовах внутрішній контроль набуває дедалі більшого значення, адже виступає засобом поліпшення показників діяльності підприємств, їх подальшого розвитку та удосконалення. Проте власники господарюючих суб'єктів, не розуміючи сутності, мети і завдань внутрішнього контролю, не приділяють належної уваги побудові ефективної системи його здійснення.

З метою забезпечення достатньої впевненості керівництва у досягненні належного рівня економії, ефективності і результативності діяльності; достовірності фінансової, статистичної і управлінської звітності, рекомендовано на промислових виробничих підприємствах створювати спеціальний незалежний підрозділ – службу внутрішнього контролю. Основною метою створення даної служби є перевірка ефективності роботи організації та контролю за її діяльністю.

Доцільно зазначити, що основною умовою створення служби внутрішнього контролю має бути забезпечена повна її незалежність від інших підрозділів, що досягається шляхом прямого підпорядкування цієї служби

керівнику підприємства. Це дасть керівництву змогу ефективно контролювати окремі підрозділи, виявляти резерви виробництва і найбільш перспективні напрямки розвитку, а також давати рекомендації фінансовим, економічним та бухгалтерським відділам стосовно поліпшення результатів їх роботи.

За результатами дослідження встановлено чинники, які рекомендовано враховувати при організації служби внутрішньогосподарського контролю на промислових підприємствах:

- виконання контрольних функцій необхідно доручати особам, які мають достатній досвід роботи у питаннях контролю, щоб вони на високому професійному рівні оцінили причини можливих відхилень, передбачили їх наслідки та внесли доцільні пропозиції з усунення виявлених недоліків та помилок;

- працівники, керівники, які здійснюють контроль, не повинні бути пов'язані єдиними матеріальними інтересами з підконтрольними підрозділами, задля забезпечення принципів об'єктивності та неупередженості;

- визначення числа функцій і чисельності відділу, якісна перебудова його роботи повинна виходити з концепції внутрішньогосподарського контролю, що визначається для кожного підприємства його цілями і завданнями;

- розробка та впровадження удосконалених способів, прийомів і методів контролю, найбільш адаптованих до завдань контрольної перевірки;

- при здійсненні господарської діяльності на підприємстві, процесу планування, при реалізації планів обов'язково повинен бути присутній самоконтроль.

Процес створення та діяльності на підприємстві служби внутрішньогосподарського контролю здійснюється в 5 наступних етапів: дослідницький, підготовчий, організаційний, здійснення контрольної діяльності, результативний.

Однак, слід відмітити, що питання створення та організації діяльності внутрішньогосподарського контролю на підприємстві, в повній мірі, не регламентовано законодавством, що є одним з основних недоліків. У результаті внутрішньогосподарський контроль належить інтуїції та досвіду фахівців, які здійснюють контрольні функції на свій розсуд, адже практично відсутні необхідні методичні вказівки щодо його здійснення, відсутній базовий закон, який би містив поняття пов'язані зі сферою організації та здійснення внутрішнього контролю.

Отже, виникає потреба в удосконаленні: нормативно-правової бази стосовно запровадження внутрішньогосподарського контролю; необхідності розробки та прийняття закону про внутрішній контроль підприємств та чітких встановлених меж відповідальності за порушення норм законодавства; розмежувань функцій ревізії та аудиту; розроблення на підприємствах стандартів внутрішнього контролю та аудиту.

Список літератури

1. Гуцаленко Л.В. Внутрішньогосподарський контроль: навч. посіб. / Л.В. Гуцаленко, М.М. Коцупатрий, У.О. Марчук. – К.: ЦУЛ, 2014. – 496 с.